

Số: /BC-BCĐDS

Hòa Bình, ngày tháng 11 năm 2023

**BÁO CÁO KẾT QUẢ KIỂM TRA, ĐÁNH GIÁ
CÔNG TÁC TRIỂN KHAI, THỰC HIỆN CHỈ THỊ SỐ 12/CT-UBND
NGÀY 04/8/2021 CỦA CHỦ TỊCH ỦY BAN NHÂN DÂN TỈNH**

Căn cứ Kế hoạch số 130/KH-BCĐDS ngày 23/08/2023 của Ban Chỉ đạo công tác Dân số và Phát triển tỉnh Hòa Bình về việc Kiểm tra, đánh giá công tác triển khai, thực hiện Chỉ thị số 12/CT-UBND ngày 04/08/2021 của Chủ tịch Ủy ban nhân dân tỉnh Hòa Bình, năm 2023 về xây dựng biện pháp thực hiện để duy trì mỗi cặp vợ chồng sinh hai con trong nội dung Hương ước, quy ước của khu dân cư; nội quy, quy chế của cơ quan, tổ chức, đơn vị trên địa bàn tỉnh Hòa Bình giai đoạn 2021 - 2025 (gọi là *Chỉ thị số 12/CT-UBND*);

Thực hiện Quyết định số 2977/QĐ-BCĐDS và 2978/QĐ-BCĐDS ngày 06/10/2023 của Ban Chỉ đạo công tác Dân số và Phát triển tỉnh thành lập Đoàn kiểm tra, đánh giá việc triển khai, thực hiện Chỉ thị số 12/CT-UBND ngày 04/08/2021 của Chủ tịch Ủy ban nhân dân tỉnh Hòa Bình, năm 2023;

Ban Chỉ đạo công tác Dân số và Phát triển tỉnh Hòa Bình tổ chức 02 Đoàn công tác liên ngành, kiểm tra, đánh giá việc triển khai, thực hiện Chỉ thị số 12/CT-UBND ngày 04/08/2021 của Chủ tịch Ủy ban nhân dân tỉnh Hòa Bình, kết quả cụ thể như sau:

I. THÀNH PHẦN ĐOÀN KIỂM TRA

1. Trưởng đoàn

Đoàn kiểm tra số 1: Đồng chí Phó Chủ tịch Ủy ban Mặt trận Tổ quốc Việt Nam tỉnh.

Đoàn kiểm tra số 2: Đồng chí Phó Giám đốc Sở Y tế.

2. Các thành viên trong Đoàn kiểm tra: Các đồng chí là lãnh đạo hoặc trưởng, phó các phòng, ban của các Sở, Ban, ngành thành viên trong Ban Chỉ đạo công tác Dân số và Phát triển tỉnh: Ban Tuyên giáo Tỉnh ủy; Liên đoàn Lao động tỉnh; Sở Văn hóa, Thể thao và Du lịch; Sở Giáo dục và Đào tạo; Đài Phát thanh và Truyền hình tỉnh; Báo Hòa Bình; Ban Dân tộc tỉnh; Hội Phụ nữ tỉnh; Chi cục Dân số - KHHGĐ.

II. CÁC ĐƠN VỊ ĐƯỢC KIỂM TRA

- Sở Nông nghiệp và Phát triển nông thôn; Sở Lao động, Thương Binh và Xã hội; một số đơn vị trực thuộc của 02 Sở.

- Ban Chỉ đạo công tác Dân số - KHHGĐ cấp huyện: 04 huyện (Yên Thủy; Đà Bắc; Kim Bôi và thành phố Hòa Bình).

- Ban Dân số - KHHGĐ cấp xã: 06 xã, phường của 04 huyện, thành phố.

- Tổ soạn thảo hương ước (đại diện) 28 thôn, tổ dân phố của 06 xã, phường.

III. THỜI GIAN KIỂM TRA

01 ngày/huyện/Sở ngành; bắt đầu ngày 24/10/2023 và hoàn thành ngày 10/11/2023.

IV. NỘI DUNG KIỂM TRA

- Kiểm tra, đánh giá hồ sơ: các văn bản tham mưu, chỉ đạo, tổ chức triển khai; kế hoạch kiểm tra, giám sát hỗ trợ các tuyến... về việc thực hiện Chỉ thị số 12/CT-UBND ngày 04/08/2021.

- Kiểm tra, đánh giá tiến độ và kết quả của việc xây dựng các biện pháp, hình thức xử lý những trường hợp vi phạm chính sách dân số/sinh con thứ 3 trở lên đưa vào Hương ước, quy ước của khu dân cư; nội quy, quy chế của cơ quan, tổ chức, đơn vị.

V. KẾT QUẢ KIỂM TRA, ĐÁNH GIÁ

A. Thực hiện Chỉ thị số 12/CT-UBND

1. Công tác chỉ đạo, triển khai thực hiện

a) Ban hành văn bản triển khai, thực hiện

100% các Sở, Ban Chỉ đạo Dân số - KHHGĐ cấp huyện, cấp xã (*gọi là cơ quan, đơn vị, địa phương và cơ sở*) đều đã ban hành Kế hoạch triển khai thực hiện Chỉ thị số 12/CT-UBND ngày 04/08/2021 và một số các văn bản khác để tổ chức triển khai thực hiện Kế hoạch; Ủy ban nhân dân các huyện đã xây dựng Kế hoạch kiểm tra, đánh giá và thành lập đoàn kiểm tra việc thực hiện Chỉ thị số 12/CT-UBND tới các cơ quan, đơn vị và các xã trên địa bàn huyện.

Nhiều phòng, ban của Huyện, thành phố đã tham mưu cho Ban Chỉ đạo công tác Dân số và Phát triển các văn bản triển khai nội dung chỉ đạo, hướng dẫn của các Sở, ngành, thành viên ban chỉ đạo công tác Dân số và Phát triển tỉnh để triển khai thực hiện Chỉ thị số 12/CT-UBND trong hệ thống ngành dọc; nổi bật như hệ thống Mặt trận Tổ quốc Việt Nam, Liên đoàn lao động, Phòng Văn hóa, Ban tuyên giáo...

Tuy nhiên sau những văn bản chỉ đạo trên, các cơ quan thành viên Ban Chỉ đạo chưa có nhiều hoạt động triển khai tích cực đến tuyến đích là các thôn/tổ dân phố, các cơ quan đơn vị trong việc thực hiện nhiệm vụ, yêu cầu của Chỉ thị số 12/CT-UBND là xây dựng biện pháp, hình thức xử lý vi phạm chính sách dân số/sinh con thứ 3 trở lên đưa vào nội dung hương ước, quy ước của khu dân cư; nội quy, quy chế của cơ quan, tổ chức, đơn vị.

b) Phổ biến, quán triệt, tuyên truyền đường lối, chủ trương của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước về công tác Dân số - KHHGĐ, về Chỉ thị số 12/CT-UBND.

Các cơ quan, đơn vị, địa phương đã tổ chức Hội nghị riêng hoặc lồng ghép với các hội nghị khác để triển khai phổ biến, quán triệt, tuyên truyền đường lối, chủ trương của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước về công tác Dân số -

KHHGD nói chung và Chỉ thị số 12/CT- UBND ngày 04/08/2021 của Ủy ban nhân dân tỉnh nói riêng đến cán bộ công chức, viên chức và người dân.

2. Việc triển khai thực hiện xây dựng các biện pháp để duy trì mỗi cặp vợ chồng sinh hai con trong nội dung hương ước, quy ước của khu dân cư; nội quy, quy chế của cơ quan, tổ chức, đơn vị (viết tắt là hương ước, quy ước/nội quy, quy chế)

Theo Báo cáo của các cơ quan, đơn vị, địa phương và cơ sở: hầu hết đều báo cáo đã rà soát và xây dựng biện pháp, hình thức xử lý vi phạm chính sách dân số/sinh con thứ 3 trở lên ở 100% các cơ quan, đơn vị, thôn xóm; thực hiện các nguyên tắc, trình tự thủ tục khi xây dựng nội dung hương ước, quy ước/nội quy, quy chế đạt yêu cầu 100%....

Tuy nhiên trên thực tế kiểm tra, trao đổi và qua quan sát các bản hương ước, quy ước/nội quy, quy chế của các cơ quan, đơn vị, thôn, xóm cho thấy:

a) Công tác rà soát, đưa nội dung về thực hiện chính sách Dân số - KHHGD vào hương ước, quy ước của khu dân cư; nội quy, quy chế của cơ quan, tổ chức, đơn vị.

Hầu hết trong hương ước, quy ước/nội quy, quy chế của các cơ quan, đơn vị, thôn, xóm đều có nội dung về thực hiện chính sách Dân số - KHHGD.

b) Công tác xây dựng biện pháp, hình thức xử lý vi phạm chính sách dân số/sinh con thứ 3 trở lên.

- Hầu hết các bản hương ước, quy ước được ban hành trước năm 2021, nhiều xóm, tổ dân phố ban hành từ năm 2018 và hiện đang áp dụng; có bản hương ước, quy ước chỉ có chữ ký của tổ trưởng và trưởng ban Mặt trận tổ quốc, không có cơ quan có thẩm quyền ký duyệt, đóng dấu.

- Đa số bản hương ước, quy ước/nội quy, quy chế của các cơ quan, đơn vị, thôn, xóm không có biện pháp xử lý khi vi phạm chính sách dân số hoặc có nhưng ghi chung chung như: Nếu vi phạm chính sách dân số - KHHGD, sinh con thứ 3 trở lên thì sẽ xử lý theo quy định của pháp luật;...

- Có một số bản nội quy, quy chế của một số cơ quan đơn vị được ban hành năm 2022, 2023 có nội dung biện pháp, hình thức xử lý trường hợp vi phạm chính sách dân số - KHHGD/sinh con thứ 3 trở lên; tuy nhiên, các biện pháp, hình thức còn nghèo nàn, chưa đủ sức thuyết phục.

- Thực hiện trình tự, thủ tục về xây dựng, sửa đổi, bổ xung nội dung trong hương ước, quy ước, nội quy, quy chế chưa đúng theo quy trình, quy định, các văn bản hướng dẫn.

c) Công tác thực hiện nghiêm túc các nội dung, biện pháp, hình thức đã đề ra đối với các trường hợp vi phạm chính sách dân số/sinh con thứ 3 trở lên.

Các địa phương, đơn vị đã thực hiện xử lý những trường hợp vi phạm chính sách dân số - KHHGD/sinh con thứ 3 trở lên; tuy nhiên chưa đạt tỷ lệ 100%; nhiều trường hợp còn nhẹ, chưa đủ sức răn đe.

Năm 2022, Sở Nông nghiệp và Phát triển nông thôn có 01 trường hợp sinh con thứ 3; Sở Lao động - Thương binh và Xã hội có 01 trường hợp sinh con thứ 3.

Cả hai Sở đã thực hiện các trình tự, thủ tục xử lý vi phạm chính sách dân số theo Nghị định số 112/2020/NĐ-CP ngày 18/09/2020 của Chính phủ về xử lý kỷ luật cán bộ, công chức, viên chức.

B. Số liệu sinh con thứ 3 trở lên

1. Toàn tỉnh

- Năm 2022: 18,1%

- 9 tháng đầu năm 2023: 18,1%; giảm 0,7% so với cùng kỳ (9 tháng đầu năm 2022 là 18,8%); trong đó số đảng viên sinh con thứ 3 là 45 trường hợp.

(Năm 2023, theo số liệu báo cáo thống kê định kỳ: 03 tháng đầu năm tỷ lệ sinh con thứ 3 trở lên giảm 2,4% so với cùng kỳ; 6 tháng đầu năm tỷ lệ sinh con thứ 3 trở lên giảm 1,6% so với cùng kỳ. Sau 10 năm (từ năm 2012 - 2022) tỷ lệ sinh con thứ 3 trở lên là 5,6% tăng dần đến năm 2022 là 18,1%; năm 2023 là năm đầu tiên toàn tỉnh có dấu hiệu giảm tỷ lệ sinh con thứ 3 trở lên).

2. Tại địa phương/Sở, ban, ngành năm 2022 và 9 tháng đầu năm 2023

Một số đơn vị, địa phương có tỷ lệ sinh con thứ 3 trở lên cao như:

- Huyện Yên Thủy:

9 tháng đầu năm: toàn huyện: 24,6%; xã Yên trị: 35,4%.

- Phường Trung Minh - thành phố Hòa Bình:

Năm 2022: 33,3%; 9 tháng đầu năm 2023: 36,4%.

- Huyện Đà Bắc:

9 tháng đầu năm 2023: toàn huyện 20,51%; xã Toàn Sơn: 45,8%.

- Huyện Kim Bôi:

9 tháng đầu năm 2023: toàn huyện 21,3%; xã Cuối Hạ: 30,3%.

C. Nhận xét, đánh giá chung việc triển khai thực hiện Chỉ thị số 12/CT-UBND ngày 04/08/2021

Đến thời điểm kiểm tra đánh giá, sau tròn 02 năm ban hành, công tác triển khai thực hiện Chỉ thị số 12/CT-UBND ngày 04/8/2021 ở các Sở, ngành, địa phương, các cơ quan, đơn vị, thôn, xóm đã thực hiện tương đối tốt việc phổ biến, quán triệt, tuyên truyền về nội dung của Chỉ thị.

Tuy nhiên, còn nhiều các Sở, ngành, địa phương, các cơ quan, đơn vị, thôn, xóm chưa tổ chức triển khai cụ thể các hoạt động, các nội dung đến người dân, đến cán bộ, công chức, viên chức, người lao động theo đúng yêu cầu của Chỉ thị số 12/CT-UBND, cũng như chưa theo đúng hướng dẫn, quy trình, thủ tục về sửa đổi, bổ sung nội dung trong hương ước, quy ước/nội quy, quy chế theo Quyết định số 22/2018/QĐ-TTg ngày 08/5/2018 của Thủ tướng Chính phủ về xây dựng, thực hiện hương ước, quy ước, nay là Nghị định số 61/2023/NĐ-CP ngày 16/8/2023 của Chính phủ và các văn bản hướng dẫn của Ban Chỉ đạo công tác dân số và phát triển tỉnh Hòa Bình.

Từ đó, việc triển khai thực hiện Chỉ thị số 12/CT-UBND ngày 04/08/2021 đạt hiệu quả chưa cao, chưa đạt được mục đích, mục tiêu của Chỉ thị đó là: Tăng

cường giải pháp, tạo sự chuyển biến rõ nét, nâng cao hiệu lực, hiệu quả trong việc thực hiện chính sách, pháp luật về Dân số của các cơ quan, đơn vị, địa phương và cơ sở nhằm giảm tỷ lệ sinh con thứ 3 trở lên trong giai đoạn tới, phấn đấu đến năm 2025 đạt mức sinh thay thế: trung bình mỗi cặp vợ chồng có hai con, theo Kế hoạch của tỉnh đề ra.

D. Khó khăn khi triển khai các hoạt động trong công tác Dân số - KHHGD để giảm sinh con thứ 3 trở lên tại các địa phương, đơn vị

- Các trường hợp sinh con thứ 3 trở lên thường là chủ động, cố tình vi phạm Chính sách Dân số - KHHGD, chấp nhận các hình thức xử lý để sinh thêm con; trong khi các cơ quan, đơn vị, địa phương và cơ sở chưa có biện pháp, hình thức cụ thể, rõ ràng, đủ sức răn đe để xử lý các đối tượng vi phạm.

- Theo thang điểm áp dụng bình xét gia đình văn hóa, khu dân cư văn hóa chỉ bị trừ ít điểm khi vi phạm chính sách dân số, tổng điểm cuối cùng vẫn đạt gia đình văn hóa, khu dân cư văn hóa; từ đó nhiều người dân, hộ gia đình có phản hồi, bức xúc về kết quả bình xét, không thuyết phục được cộng đồng dân cư; gây khó khăn cho công tác tuyên truyền vận động người dân thực hiện công tác Dân số - KHHGD...

- Nhiều cơ quan, đơn vị, địa phương và cơ sở gặp khó khăn, lúng túng trong công tác xây dựng các biện pháp xử lý vi phạm chính sách dân số - KHHGD do chưa có văn bản hướng dẫn chi tiết, cụ thể và do chưa tiếp cận và nghiên cứu sâu các văn bản quy phạm pháp luật mới.

- Nguyên tắc về không phạt tiền, phạt vật chất trong Quyết định số 22/2018/QĐ-TTg ngày 08/05/2018 và Chỉ thị số 12/CT-UBND ngày 04/08/2021 là rào cản trong việc xây dựng các biện pháp xử lý vi phạm chính sách dân số - KHHGD/sinh con thứ 3 trở lên.

VI. NHIỆM VỤ, GIẢI PHÁP TIẾP TỤC THỰC HIỆN CHỈ THỊ SỐ 12/CT-UBND NGÀY 04/8/2021 của Chủ tịch UBND tỉnh

Để tiếp tục triển khai thực hiện có hiệu quả Chỉ thị số 12/CT-UBND ngày 04/08/2021 của Chủ tịch Ủy ban nhân dân tỉnh Hòa Bình về xây dựng biện pháp thực hiện để duy trì mỗi cặp vợ chồng sinh hai con trong nội dung Hương ước, quy ước của khu dân cư; nội quy, quy chế của cơ quan, tổ chức, đơn vị trên địa bàn tỉnh Hòa Bình giai đoạn 2021 - 2025; nhằm giảm tỷ lệ sinh con thứ 3 trở lên trong giai đoạn tới, phấn đấu đến năm 2025 đạt mức sinh thay thế, Ban Chỉ đạo công tác Dân số và Phát triển tỉnh đề nghị:

1. Giám đốc các Sở, Trưởng các Ban, ngành, đoàn thể tỉnh và Chủ tịch Ủy ban nhân dân các huyện, thành phố:

- Tiếp tục chỉ đạo tổ chức thực hiện việc xây dựng biện pháp, hình thức xử lý các cá nhân, tập thể có cá nhân vi phạm chính sách dân số/sinh con thứ 3 trở lên theo đúng nội dung yêu cầu của Chỉ thị số 12/CT-UBND ngày 04/08/2021 của Chủ tịch Ủy ban nhân dân tỉnh Hòa Bình.

Đề nghị các Sở, ngành chức năng có liên quan tiếp tục chỉ đạo theo ngành dọc, hướng dẫn cụ thể các quy trình, các công việc cần thực hiện để xây dựng các

biện pháp, hình thức xử lý vi phạm chính sách dân số/sinh con thứ 3 trở lên, đưa vào nội dung trong Hương ước, quy ước của khu dân cư; nội quy, quy chế của cơ quan, tổ chức, đơn vị để Chỉ thị thực sự đi vào cuộc sống và đạt hiệu quả cao.

Đề nghị Sở Văn hóa, Thể thao và Du lịch tiếp tục hướng dẫn chi tiết, cụ thể các nội dung, trình tự, thủ tục để các địa phương, đơn vị thuận lợi và thực hiện đúng quy trình trong việc xây dựng các biện pháp, hình thức xử lý vi phạm chính sách dân số/sinh con thứ 3 trở lên, đưa vào nội dung trong Hương ước, quy ước của khu dân cư theo Nghị định số 61/2023/NĐ-CP ngày 16/08/2023 của Chính phủ về xây dựng và thực hiện hương ước, quy ước của cộng đồng khu dân cư.

Đề nghị Sở Y tế chủ trì, phối hợp với các cơ quan, đơn vị có liên quan căn cứ các văn bản quy phạm pháp luật hiện hành và các văn bản khác xây dựng hướng dẫn cụ thể các bước thực hiện, định hướng biện pháp, hình thức xử lý đối với cán bộ, công chức, viên chức vi phạm chính sách dân số/sinh con thứ 3 trở lên; giúp các địa phương, đơn vị thuận lợi trong việc xây dựng biện pháp, hình thức xử lý đối với cán bộ, công chức, viên chức vi phạm chính sách dân số/sinh con thứ 3 trở lên đưa vào nội quy, quy chế của cơ quan, tổ chức, đơn vị; trình Ban Chỉ đạo công tác Dân số và Phát triển tỉnh xem xét, ban hành.

- Đẩy mạnh công tác giám sát hỗ trợ, kiểm tra đánh giá các cơ quan, đơn vị, địa phương và cơ sở trong việc tổ chức triển khai thực hiện Chỉ thị số 12/CT-UBND ngày 4/8/2021 theo đúng quy trình, hướng dẫn của các cơ quan, Ban, ngành có thẩm quyền. Báo cáo kết quả và những vướng mắc khi triển khai (nếu có) về cơ quan thường trực Ban Chỉ đạo công tác Dân số và Phát triển tỉnh (Sở Y tế) để tổng hợp báo cáo Chủ tịch Ủy ban nhân dân tỉnh.

2. Đề nghị cấp ủy Đảng các cấp, Ủy ban Mặt trận Tổ quốc Việt Nam tỉnh, các đoàn thể, tổ chức chính trị - xã hội tiếp tục tuyên truyền, vận động sâu rộng đến toàn thể đội ngũ cán bộ, công chức, viên chức, người lao động, đoàn viên, hội viên và các tầng lớp Nhân dân thực hiện tốt các quy định về chính sách Dân số - KHHGĐ; tích cực tham gia xây dựng các biện pháp can thiệp nhằm giảm tỷ lệ sinh con thứ 3 trở lên; đồng thời trong phạm vi chức năng, nhiệm vụ của mình, tham gia giám sát việc thực hiện pháp luật về Dân số - KHHGĐ./.

Nơi nhận:

- Cục Dân số, Bộ Y tế;
- Đ/c Nguyễn Văn Toàn - Phó Chủ tịch UBND tỉnh/Trưởng BCĐ CT DSPT tỉnh;
- Các Sở, Ban, ngành, đoàn thể tỉnh;
- UBND các huyện, thành phố;
- Chi cục Dân số - KHHGĐ tỉnh;
- Trung tâm Y tế các huyện, TP;
- Lưu: VT, NVY, DS.

**KT. TRƯỞNG BAN
PHÓ TRƯỞNG BAN**

**PHÓ GIÁM ĐỐC SỞ Y TẾ
Nguyễn An Trường**

